

УКРАЇНА І СУЧАСНИЙ СХІД: ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН І СПІВРОБІТНИЦТВА

Виступ на науково-практичній конференції
“Україна і сучасний Схід: стан і перспективи співробітництва”
в Дипломатичній академії України при МЗС України
5 лютого 2003 року

ЄЛЬЧЕНКО В.Ю.

*Заступник
Державного секретаря
МЗС України*

Шановні учасники конференції!

Співробітництво України з країнами сучасного Сходу належить до пріоритетних напрямів зовнішньої політики нашої держави. Як відомо, згідно із Указом Президента України “Про заходи щодо вдосконалення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин” на МЗС України покладена функція координації зовнішньополітичної діяльності, а також сприяння втіленню в життя вищезазначеного Указу, в тому числі в рамках співробітництва з країнами Близького, Середнього та Далекого Сходу, а також держав Центральної та Південно-Східної Азії, тобто тих регіонів, співробітництво з якими формує загальний східний напрям зовнішньої політики України.

Наша зовнішньополітична стратегія стосовно країн Сходу розвивалася і шліфувалася впродовж усіх 10 років незалежності. За перше десятиліття розбудови відносин України з цими країнами було сформовано пріоритетне коло зовнішньополітичних задач, які передбачають наступне:

- 1) підготовка і забезпечення проведення державних, офіційних, робочих та міжгалузевих візитів;
- 2) проведення спільних засідань Міжурядових двосторонніх комісій з питань торговельно-економічного співробітництва;
- 3) підготовка та забезпечення проведення двосторонніх політичних консультацій, які традиційно здійснюються на рівні зовнішньополітичних відомств;
- 4) сприяння українським компаніям в освоєнні нових ринків;

- 5) вивчення та аналіз зовнішньої політики, внутрішньополітичної та соціально-економічної ситуації в країнах Сходу відповідно до інтересів України;
- 6) сприяння розширенню договірно-правової бази відносин;
- 7) координація роботи дипломатичних представництв України та підтримання робочих контактів з посольствами країн Сходу, акредитованими в Україні.

Аналіз сучасного етапу та перспектив розвитку відносин України з країнами Сходу у контексті забезпечення національних інтересів України в цій частині світу свідчить про надзвичайну важливість для нашої держави такого співробітництва. Саме завдяки широкій політичній підтримці, ефективному використанню фінансово-інвестиційних, технологічних можливостей і досвіду розвинутих країн регіону, зокрема індустриальних країн АТР, можливе забезпечення процесу реформування української економіки, що сприятиме поглибленню інтеграції нашої країни у світове господарство.

Розбудова взаємовигідних відносин з країнами Сходу стає наразі одним із стратегічних зовнішньополітичних пріоритетів України. Про це, зокрема свідчить активізація двосторонніх контактів на високому рівні та щорічне зростання обсягів торговельно-економічного співробітництва з країнами регіону, в першу чергу з державами АТР, товарообіг з якими, наприклад, за 2002 рік склав понад 6 млрд. дол. США.

Слід зазначити, що протягом 2002 року розпочали свою роботу українські дипломатичні установи у Кувейті, Таїланді, Сінгапурі та Малайзії, а на початку 2003 року має розпочати свою роботу українська дипмісія в Йорданії. Всього ж, станом на сьогоднішній день, на східному напрямі зовнішньої політики України працює 32 українські дипломатичні місії. Таке значне розширення дипломатичної присутності України в країнах Сходу яскраво демонструє зацікавленість нашої держави у співробітництві з країнами цього регіону.

Розбудова відносин з країнами Сходу відбувається за рахунок *поглиблення політичного діалогу*, в тому числі в рамках роботи міжнародних організацій, в першу чергу ООН. У цьому випадку важливим фактором розвитку двосторонніх відносин є взаємна підтримка в міжнародних організаціях, обмін і узгодження політичних позицій з найважливіших питань двосторонньої, регіональної та глобальної політики.

Іншим напрямом співробітництва є *розширення торговельно-економічних контактів*, у тому числі за рахунок відновлення традиційних економічних зв'язків, які існували за часів СРСР, а також виходу на нові регіональні ринки, в першу чергу високотехнологічної продукції.

Важливість торговельно-економічного співробітництва з країнами Сходу обумовлюється також наявністю тут, в першу чергу, в Центральній Азії, на Близькому Сході та в АТР містких ринків (менш зарегульованих і більш доступних, ніж північноамериканський чи європейський), а також технологічною сумісністю української господарської системи з системами ряду країн регіону.

Використовуючи цей фактор, належну увагу слід приділити пошуку ніші на містких ринках великих азіатських країн для реалізації на них продукції вітчизняного машинобудування, металургійної, хімічної та деяких інших базових галузей індустрії. Це викликано їх звичністю до подібних українських технічних стандартів, надійністю та конкурентоздатністю вітчизняної продукції.

У рамках *зміцнення гуманітарних контактів* також відбувається відновлення традиційних зв'язків, зокрема, у таких сферах, як освіта і медицина.

Звичайно, вся різноманітність палітри співробітництва України з країнами Сходу не обмежується вищезазначеним, так як включає все нові і нові напрями та сфери співпраці, які дозволяють демонструвати можливості нашої країни згідно нових міжнародних реалій.

Так, лише порівняно недавно Україна відкрила себе світу як активний гравець в рамках *близькосхідного мирного процесу*. Це, зокрема, засвідчили українські мирні пропозиції, оприлюднені Президентом України Л.Д.Кучмою в ході його минулорічного візиту до Йорданії, пропозиція Глави Української держави щодо проведення в Україні одного чи декількох раундів ізраїльсько-палестинських переговорів, місія Повноважного представника України на Близькому і Середньому Сході.

Останньою ініціативою України, яка має знайти практичну реалізацію, є пропозиція щодо проведення у травні цього року у Києві Міжнародної зустрічі на підтримку миру на Близькому Сході, що має відбутися під егідою ООН.

Незважаючи на поширювану деякими міжнародними ЗМІ думку про недостатню конкурентоспроможність української продукції, економічні контакти України з багатьма країнами Сходу спростовують подібні твердження, чому свідченням є укладення численних контрактів та досягнення нових угод про співробітництво між суб'єктами господарської діяльності сторін.

Характерно, що весь галас довкола міфічного продажу українських "Кольчуг" Іраку лише підтверджує великі можливості України як країни із значним промисловим і науково-технічним потенціалом. Наші значні можливості у виробництві високотехнологічної продукції підтверджує укладення угод про виробництво в

Ірані літаків АН-140, а в Єгипті – супутника для зондування земної кулі “ЕgyptSat”.

У фокусі уваги громадськості та ЗМІ знаходиться *організація і проведення візитів та інших заходів найвищого і високого рівня*, що найбільш яскраво відтінюють регіональні напрямки, на яких відбувається подальший розвиток співробітництва з країнами Сходу. Минулий рік і початок поточного ознаменувалися подальшою активізацією співробітництва України з країнами АТР, Близького і Середнього Сходу, що засвідчили візити Президента України до КНР, Індії, Сирії, Лівану, Йорданії, Саудівської Аравії, Кувейту, Бахрейну та ОАЕ, візити Міністра закордонних справ України А.М.Зленка до КНР, країн Затоки, а також Єгипту і Алжиру, візит в Україну Президента Ірану Мухаммеда Хатамі, проведення з цими країнами низки політичних консультацій та спільних засідань міжурядових комісій з питань торговельно-економічного співробітництва. Не кажучи вже про декілька десятків галузевих візитів, здійснених сторонами за цей час.

Візити Президента України Л.Д.Кучми до ряду країн Південно-Східної Азії, який планується здійснити у цьому році, теж, безумовно, сприятиме піднесенню взаємовигідного співробітництва з цими країнами на якісно новий рівень. При цьому немає сенсу говорити про пріоритети співробітництва з одними країнами за рахунок інших. Справа у наявності обоюдної зацікавленості у поглибленні контактів та присутності конкретних національних інтересів нашої держави. У стосунках з державами Аравійського півострова, наприклад, – це залучення інвестицій в українську економіку, поглиблення політичного діалогу з впливовими державними діячами цих країн, актуальність чого зростає у зв'язку із загостренням ситуації на Близькому Сході; у стосунках з Іраном, Єгиптом, Сирією та Ліваном – це вихід наших виробників на місцеві ринки товарів та послуг.

Характерною особливістю співробітництва з більшістю східних держав є необхідність активного політичного забезпечення розвитку торговельно-економічних контактів. У цьому випадку офіційні зустрічі, що проводяться керівниками України, виступають в ролі каталізатора розширення двосторонніх зв'язків в економічній сфері. Тобто, в нашому співробітництві з країнами Сходу політика і економіка йдуть поруч.

Таким чином, в якості короткого підсумку, можна сказати, що 10 років співробітництва України з країнами Сходу визначили для нас пріоритетні напрями співпраці, засвідчили перспективні сфери співробітництва на майбутнє, активізували політичний діалог, підняли політичний авторитет нашої країни, відкрили для вітчизня-

них виробників нові ринки. Усе це працює на зміцнення нашої держави та її політичної ваги на міжнародній арені, на розбудову та розширення відносин не лише між країнами, але й народами.

Дякую за увагу.